

POSTANOWIENIE

9 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Ewa Stefańska

na posiedzeniu niejawnym 9 czerwca 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa K.S.

przeciwko Bank w W.

o ustalenie, ewentualnie o zapłatę i ustalenie,

na skutek skargi kasacyjnej Bank w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 10 lipca 2025 r., V ACa 444/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 5 400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu odpisu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.

(M.T.)

UZASADNIENIE

Pozwany Bank w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 10 lipca 2025 r., wydanego w sprawie z powództwa K.S. o ustalenie, ewentualnie o zapłatę i ustalenie.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódka wniosła o odmowę jej przyjęcia do rozpoznania oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (zob. uzasadnienie uchwały składu 7 sędziów SN z 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53). Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (zob. postanowienie SN z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na twierdzeniu, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane

przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia SN: z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, z 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15).

Według skarżącego wykładni wymagają przepisy art. 353¹ k.c. w zw. z art. 58 § 1 k.c. w zakresie możliwości uznania umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej za sprzeczną z zasadą swobody umów z uwagi na brak ścisłego określenia wysokości zobowiązania. Sąd Najwyższy tego przekonania skarżącego nie podziela. W aktualnym stanie orzecznictwa Sądu Najwyższego na tle umów kredytowych zawartych z konsumentami, w których przewidziano mechanizm waloryzacji świadczeń konsumentów w odniesieniu do walut obcych przy wykorzystaniu tabel kursów tych walut ustalanych jednostronnie przez banki przyjmuje się, że w takich wypadkach należy uwzględniać szczególną regulację prawną zawartą w art. 385¹ i n. k.c. wprowadzającą instrument wzmocnionej względem zasad ogólnych, w tym wynikających z art. 353¹ k.c., kontroli postanowień narzuconych przez przedsiębiorcę pod kątem poszanowania interesów konsumentów, uzupełniony szczególną sankcją mającą niwelować niekorzystne skutki zastosowania klauzul abuzywnych. Z tych powodów przepisy te, w zakresie swego zastosowania, mają pierwszeństwo względem przepisów regulujących naruszenia ograniczeń swobody umów wynikające z zasad współżycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.) i właściwości (natury) stosunku prawnego (art. 353¹ k.c.), oraz konsekwencje tych naruszeń. Nie oznacza to jednak, że skutkiem stwierdzenia abuzywności postanowienia umownego nie może być nieważność obejmującej je umowy (zob. wyroki SN z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22 i z 27 maja 2022 r., II CSKP 314/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 50). W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że stwierdzenie niedozwolonego charakteru postanowienia w umowie kredytu może uzasadniać uznanie umowy za nieważną (zob. uchwała składu 7 sędziów SN z 7 maja 2021 r. - zasada prawna - III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56; uchwała SN z 16 lutego 2021 r., III CZP 11/20, OSNC 2021, nr 6, poz. 40; postanowienie SN z 6 lipca 2021 r., III CZP 41/20, Monitor Prawniczy 2021, nr 15, s. 775; wyroki TSUE z 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak, Justyna

Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG i z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, I.W., R.W. przeciwko Bank BPH S.A.). Stwierdzenie nieważności umowy mieści się w zakresie sankcji, jaką Dyrektywa Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich przewiduje w związku z wykorzystywaniem przez przedsiębiorcę nieuczciwych postanowień umownych.

Skarżący podnosi także potrzebę wykładni art. 385¹ § 1, 3 i 4 k.c. w zakresie możliwości uznania za indywidualnie uzgodnione takiego postanowienia, którego treść nie została ustalona w wyniku negocjacji między konsumentem i przedsiębiorcą, lecz konsument miał możliwość jego negocjacji, a nie podjął takiej próby w celu modyfikacji postanowienia. Sąd Najwyższy nie dostrzega potrzeby dokonania wykładni przywołanych przez skarżącego przepisów, gdyż w zakresie, w jakim dotyczy to rozpoznawanej sprawy, nie budzą one już poważnych wątpliwości. W celu ustalenia, czy konkretne postanowienie umowne jest "nieuzgodnione indywidualnie", należy zbadać, czy konsument miał na treść danego postanowienia "rzeczywisty wpływ" (art. 385¹ § 3 zd. 1 k.c.). W świetle utrwalonego orzecznictwa za indywidualnie uzgodnione mogą być uznane tylko te postanowienia, w stosunku do których w procesie zawierania umowy nastąpiło rzeczywiste ucieranie się stanowisk stron i które zostały ostatecznie zrehabilitowane w drodze osiągniętego między stronami kompromisu. Nie mogą zostać uznane za indywidualnie uzgodnione postanowienia zaproponowane w całości przez jedną ze stron i w takiej formie włączone do umowy, nawet jeżeli druga strona miała hipotetyczną możliwość negocjacji ich treści. Zatem do zrealizowania przesłanki rzeczywistego wpływu konsumenta na treść postanowień umownych konieczne jest wykazanie wspólnego ustalenia ostatecznego brzmienia klauzuli, w wyniku rzetelnych negocjacji, w ramach których konsument miał realny wpływ na treść postanowienia umownego (zob. wyrok SN z 10 października 2025 r., II CSKP 198/24; postanowienia SN: z 28 listopada 2025 r., I CSK 3163/24; z 28 października 2025 r., I CSK 738/24; z 22 grudnia 2025 r., I CSK 4088/24, i z 24 lutego 2026 r., I CSK 967/24).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak wyżej.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., przy uwzględnieniu § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Ewa Stefańska

(M.T.)

[SOP]